

TOTUUDEN AUKTORITEETTIUS

RR syyskuu 1969 nro 7

Satjaannaastiparoodharmah on Teosofisen Seuran tunnuslause, ja se kuuluu sanasta sanaan suomeksi: „totuutta parempaa dharmaa eli uskontoa ei ole” tahi niinkuin olemme tottuneet sanomaan suomeksi: „totuus on korkein uskonto”.

Tällä lauseella on tietenkin tahdottu ilmaista se vakaumus, että totuuden tieto lopullisesti ratkaisee kaikki kysymykset. Uskontoja eli mielipiteitä saattaa olla monta; mutta niillä kaikilla on vain ohimenevä ja suhteellinen arvo. Yksin totuuden tiedolla on auktoriteetti, ja meidän tulee aina muistaa, että sillä on auktoriteetti. Niin pian kuin tieto astuu katsantokantojen ja uskonmuotojen keskelle, on näiden aika ohitse. Sillä yksin tiedolla on hallitsijan valtikka kädessään. Tieto on syntynyt hallitsijaksi.

Jos seitsemän ihmistä on koolla ja päättää, että lasten koulu on perustettava heidän kyläänsä, ja yksi heistä tietää, miten siinä aisassa on lainmukaisesti meneteltävä, niin toiset heti taipuvat kuulemaan hänen nevojansa ja toimintaohjelmaansa. Ei yksikään asetu vastarintaan eikä koeta tyrkyttää omia käytännöllisiä neuvojaan, vaan kaikki iloitsevat siitä, että yhteinen asia saadaan oikealla tavalla perille ajetuksi. Tämä yksimielisyys johtuu siitä, että kaikkien järki myöntää ja ymmärtää, että yksin tieto on oikeutettu johtamaan asioita. Ihmiset ovat luonnostaan riidanhaluisia ja itsepäisiä, rikkiviisaita ja itserakkaita, mutta päivänselvän ja ymmärrettävän asian edessä heidän ylpeä ja itsepäinen järkensä nöyrtyy ja he tunnustavat totuuden voiman.

Kuinka toista on sen sijaan, jos kysymyksessä on asia, jota ei ole yhtä helppo järjellä ratkaista! Jos nuo seitsemän ihmistä yhdessä keskustelevat esimerkiksi tähtitieteellisistä asioista, ja ainoastaan yksi heistä tietää, että maapallo ym. kiertotähdet

kulkevat säännöllisiä ratojaan auringon ympäri, ei ole mitään takeita siitä, että toiset alistuisivat uskomaan tällaista jokapäiväiselle järjelle käsittämätöntä asiaa. Päinvastoin on luultavaa, että toiset vetoavat raamatun luomiskertomukseen ym. sanoihin, toiset silmien pettämättömään todistukseen tai järjen kylmiin vaatimuksiin jne. osoittaakseen, kuinka mahdotonta on sokeasti uskoa maan pallona pyörivän ja kiertävän auringon ympäri.

Ja jos ainoastaan yksi noista seitsemästä ihmisestä omasta kokemuksestaan ja tiedostaan tietää, mitä esimerkiksi on ihmisen iankaikkinen elämä ja autuus ja mitkä ehdot ihmisen tulee täyttää päästäkseen ikuisen autuuteen eli Jumalan valtakuntaan, niin kuinka monen väärinkäsityksen ja vastustuksen alaiseksi hän joutuukaan koettaessaan selittää toisille autuuden tietä. Vaikka hän epäilemättä objektiivisesti katsoen on auktoriteetti heidän joukossaan, koska hänellä on kädessään tiedon valtikka, eivät toiset sitä ymmärrä eivätkä tunnusta. Jos he tulisivatkin vakuuttuneiksi siitä, että tieto autuuden asioista on mahdollinen, eivät he silti vielä sulattaisi sitä, että heille lapsuudesta pitäen tuttu toveri olisi mikään auktoriteetti heille. „Ei kukaan ole profeetta omalla maallaan”. Vaikka heidän joukonsa kasvaisikin, kun jokainen heistä uskoisi ja puhuisi tiedon mahdollisuudesta, ja he perustaisivat seurankin oman uskonsa tueksi ja levittäjäksi, niin eivät he sittenkään huomaisi, mikä auktoriteetti totuuden tiedolla on ja aina on oleva. Vailla omaa tietoa kun ovat, he voisivat vielä julistaa, että auktoriteettivalta on nyt poistettu ja tästä lähtien kaikki uskonasiat veljeyden ja kansanvallan nimessä ratkaistaan äänestämällä. Sillä niin tosiaan kävi kuusitoista vuosisataa sitten, kun kristillinen kirkko tuli valtinkirkoksi ja oikeauskoista oppijärjestelmää ryhdyttiin laatimaan. Totuuden tieto sai vaieta ja pyrkiä piiloon, kun rehentelvä ja suuriääninen luulottelu pääsi valtaan.

Totuus ei ole koskaan „kansanvaltainen”. Se vetäytyy äänettömään ylevyyteensä, ellei kukaan siitä välitä. Mutta jos korva

kallistetaan sen äänelle, on se heti tunnustettava yksinvaltiaaksi. Ei ole mitään keskietä. Ei voi palvella totuutta ja samalla kieltää se. Ken totuuden tietää, hän toimii totuuden mukaan. Sillä totuus pysyy, vaikkei sitä kukaan tietäisi. Suorakulmaisen kolmion kulmien summa on 180 astetta, vaikka koko maailma sen kieltäisi. Eikä mikään ihmisveljien kokous minkäänlaisilla päätöksillä saata totuutta muuttaa.

Teosofisen Seuran perustajat ovat tämän ymmärtäneet. Tunnustaessaan Seuran korkeimmaksi ohjesäännöksi totuuden he samalla ovat tunnustaneet totuuden auktoriteetin. Totuus on korkein ja ainoa auktoriteetti. Totuuden tieto on inhimillisen pyrkimyksen päämäärä, ja yksin totuuden tiedossa on valta. Mistään kansanvallasta ei saata olla puhuttakaan, sillä totuus yksin on valtiasta. Teosofinen Seura on siis ytimeltään niin aristokraattinen eli ylimysvaltainen seura kuin suinkin on mahdollista.

Paljon kuitenkin puhutaan, varsinkin nykyään, Teosofisen Seuran demokraattisuudesta. Onhan Teosofinen Seura veljesliitto, joka ei katso rotuun, ihonväriin, uskontunnustukseen jne., vaan tunnustaa kaikki ihmiset veljeksiin. Kaikki ovat Elämän edessä yhdenvertaiset eikä kenenkään tarvitse tunnustaa toista auktoriteetiksi. Käytännöllisessä kokoonpanossaan Seura täten kieltää auktoriteettiuden. Mistä tämä ristiriitaisuus johtuu? Onko se todellinen vai onko se näennäinen?

Se on molempia, sillä sitä ristiriitaa on elämässä olemassa. Totuuden auktoriteetti on ehdoton, mutta auktoriteettiutta on aina pelättävä. Miksi? Sen tähden, että on olemassa suunnaton ero totuuden ja totuuden tietäjien välillä. Totuus on aina ja kaikkialla ratkaiseva, mutta kuka tietää totuuden aina ja kaikkialla? Jokainen tietäjä tietää jotakin, mutta kukaan ei tiedä koko totuutta. Omalla kohdallaan tietäjän tieto on auktoritatiivinen, mutta sama tietäjä on toisessa kohdassa tietämätön. Kuinka hän siis voisi olla auktoriteetti tässä toisessa kohdassa? Hän sellaisenaan ei ole missään kohdassa auktoriteetti, vaan hänen tie-

tonsa on. Tietäjä ei ole auktoriteetti, vaan tieto. Kas siinä koko pulma ja ristiriita – ja samalla päivänselvä aksioma.

Teosofisen Seuran veljespykälä on siis totuuden kannalta olemassa sitä varten, että oppisimme tekemään eron totuuden tietämisen ja totuuden tietäjien välillä.

Totuuden tieto on ehdoton auktoriteetti aina ja kaikkialla, mutta totuuden tietäjä on ihminen, joka voi tietää yhden tietyn asian, mutta olla toisesta asiasta tietämätön. Hän on auktoriteetti siinä asiassa, jonka hän tietää, mutta toisessa ei. Hän ei siis ihmisenä yleensä ole auktoriteetti, ennenkuin hän kaiken tietää.

Ihmiset ovat luonnostaan taikauskaisia. Jos he huomaavat jonkin ihmisen tietävän jotakin asioista, joista ihmisellä yleensä ei ole tietoa, he otaksuvat heti, että hän tietää kaiken ja tekevät hänestä auktoriteetin joka asiassa. Jos heille tästä huomauteaan, he hämmästyvät ja loukkaantuvat „pyhimmissä tunteissaan”. Mutta jos he itse luulevat huomaavansa joitakin virheitä tai puutteellisuuksia jumaloimassaan auktoriteetissa, he pian kääntävät hänelle kokonaan selkensä ja ryhtyvät häntä nyt yhtä sokeasti innokkaasti epäilemään ja vastustamaan, kieltävät hänet.

Kaikelta tältä Teosofinen Seura tahtoo meitä varjella ja säästää. Se opettaa meitä tekemään eron tiedon ja tietäjän välillä. Se opettaa meitä pitämään tietäjää arvossa ja kunniaa hänen tietonsa nojalla, mutta ei halveksimaan häntä hänen tietämättömyytensä takia. Se opettaa meitä ymmärtämään ja näkemään, että jokaisessa tietäjässä on tietoa ja tietämättömyyttä rinnastusten ja ettei tietäjä muuten ihminen olisikaan. Se antaa meille aavituksen siitä suvaitsevaisuuden suloisesta hymystä, jolla jumalat katselevat ihmisten ylevimpiä yrityksiä.

Tietäjä 1919, 9 „Toimittajalta”